

GUTENBERG

Utgifven af Typografernes förening i Helsingfors — Helsingin Kirjapainajain yhdistyksen ulosantama

Helsingissä, Päivälehdien kirjapainossa, 1896

IV årg. N:o 9 * 1896 IV vuosik.	Prenumerationspris: — Tilaushinta: Helt år } 4 m. Koko vuosikerta } Postportot tillkommer — Postimaksut tulevat lisäksi	Redaktion: — Toimitus: F. F. W. Ahlroos — K. Hoimela (Ansvarig — Vastaava)	Annonspris: — Ilmoitushinta: Per petitrad } 35 p. Petiiti-riviltä }	Maj 15 Toukokuu
---------------------------------------	--	---	--	--

Gutenbergin tämän vuoden tilaaja

muistutetaan vieläkin tilausmaksujen suorittamisesta; ainakin ensimmäiseltä neljännekseltä on välttämättä ensi tilassa maksettava.

A. V. Berg.

Osoite: Päivälehdien kirjap.

Gutenbergs prenumeranter

påminnas ytterligare om prenumerationsavgifterna för 1896 erläggande; åtminstone 1:sta kvartalet bör ovlkorligen nu inbetalas.

A. V. Berg.

Adress: Päivälehtien tryckeri.

Onko sanomalehtien yötyö poistettava?

I.

Hiljakkoin täällä olleelle sanomalehtimiesten kokoukselle esitimme Päivälehdessä tämän kysymyksen mietittäväksi. Esityksemme ei antanut kokouksen mielestä aihetta tällä kerralla minkäänlaisiin keskusteluihin. Syynä tähän lienee osaksi ollut se, että esityksemme tuli julkisuuteen vasta ensimmäisenä kokouspäivänä, siis ehkä liian myöhään. Mutta tästä huolimatta ei kokoukselle olisi sittekään ollut mielestämme mahdotonta ottaa asia keskustelun alaiseksi viimeisenä kokouspäivänä. Jos kohta ei olisikaan tällä kerralla asiassa tultu minkäänlaiseen muuhun tulokseen, niin olisi asia edes tämän kautta tullut vähän yleisemmin tunnettua, sillä tämä on kysymys, joka ei yksinään koske sanomalehtien palveluksessa olevia kansalaisia, vaan se koskee myös koko sanomalehtiä lukevaa yleisöä. Kokouksen menettely asiainsuhteen todistaa vaan sitä, kuin ei Suomen sanomalehtimiehet vielääkään olisi kernaista luopumaan vähällä tuosta kiusallisesta ja turmelevasta yötyöstä.

Noin puolitoista vuotta sitte herätettiin tämä kysymys hereille H:gin kirjapainajain yhdistyksessä. Asia pidettiin silloin — niinkuin se vielä tavallaan olikin — liian kypsymättömänä, sillä usea sanomalehtilatoja tuumi vielä silloin: sanomalehtien yötyö on meillä mahdoton poistaa ja vaikeaksi kävisi meidän oloissa sen rajoittaminenkin. Tulos kysymyksen silloisesta käsittelystä näin ollen voitiin jo edeltäpäin arvata, kun oli tiettävissä isäntien vastustava kanta ja heidän tukenaan vielä usea ammattimies. Kumminkin saatiin asiasta silloin aikaan sanomalehtien toimitusten kanssa yhteinen keskuslu yötyön rajoittamisesta; sen kokonaan poistaminen ei tullut kysymyksenäkään. Yleisen sanomalehtilatojain kokouksen asiata varten asettama komitea lähetti ensin tälläkäläisten sanomalehtien toimituksille kirjoituksen, jossa ehdotti pienempiä rajoituksia käsikirjoitusten öisin kirjapainoon lähettämisessä ja ehdotti, että sen sijaan päivällä annettaisiin vähän enemmän ja aikaisemmin, kuin mitä ennen oli tapahtunut, jotta työ voitaisiin alkaa aikaisemmin ja

sen kautta lopettaa aikaisemmin yöllä, nim. klo 2. Sen jälestä jäisi ainoastaan taittaja ja yksi latoja odottamaan jotakin tärkeätä uutista ja sähkösanomia. Tätä hyvin varovasti ja asian kypsytömyyttä silmällä pitämällä valmistettua komitean laatimaa ehdotusta ei Hufvudstadsbladeten toimitus voinut millään tavoin hyväksyä, vaan riensi sen julkaisemaan palstoillaan lukijoilleen näytteeksi kuinka sanomalehdille tehdään monellaisia vaatimuksia joka taholta ja selitti lukijoilleen, että tämä komitean ehdotus käytäntöön otettaessa tulisi vahingoittamaan suuresti lehtien sisältöä, ne kun eivät muka voisi tulla enää yhtä sisältörikkaiksi kuin ennen ja niin muodin tulisi arvoisa sanomalehtiä lukeva yleisö tästä suuresti kärsimään sekä lehdet paljon menettämään arvoaan. Asiansa puolustukseksi teki lehti vielä tilastollisia laskujaan latojain palkkaussuhteista pääkaupungin aamulehdissä, laatimalla ne siihen valoon, että latojilla lehden tiedonantojen mukaan olisi mukaparemmat tulot kuin nuoremmilla toimittajilla. Näin tuli komitean tekemät muutosehdotukset työjärjestyksessä selitetyksi yleisölle turhanpäiväisiksi muutamain oloihin tyytymättömän henkilöiden laatimiksi vaatimuksiksi.

Edellämämainituista syistä vaikeroidi lehti surumielisesti silloin täytyneensä ottaa asia julkisesti puheeksi. Tästä ei olisi mitään sanottavaa, jos lehden tiedonannot olisivat olleet oikeita, mutta komitea heti seuraavissa numeroissa näytti toteen, että sanomalehtiä ei tulisi kohtaamaan juuri minkäänlainen vaara eivätkä lukijat, ehdotetut toimenpiteet käytäntöön otettaissa, tulisi mitään kärsimään sekä alensi ne palkkauskulut todenmukaisiksi, jotka lehti oli hourailnut vähintään 1/3 suuremmiksi todellisuudesta.

Toisten tälläkäläisten toimituksien esityksestä ryhdyttiin kuitenkin sillä kertaa yhteisiin keskusteluihin asiasta. Yhteisessä kokouksessa sitä sitte pohdittiin sinne ja tänne, vaan lopputulokseksi kumminkin jäi, että sanomalehtien toimitukset eivät nykyisissä oloissa voi ryhtyä minkäänlaisiin määrättyihin rajoituspuuhiin, sillä yleisön yhä kasvavat vaatimukset sanomalehtien suhteen muka pakottavat hrat toimittajat laatimaan lehtiin kaikki edellisen päivän tapahtumat tarkoin. Asian lieventämiseksi lupasivat kumminkin vastedes toimia niin, että käsikirjoitukset tulevat entistä aikaisemmin kirjapainoon. Miten paljon asia sen koommin on entisestään parantunut, on kyllä jokaisella sanomalehtilatojalla selvillä; siitä tuskin kannattanee puhuaakaan.

Vaikkei asia sen koommin ole ollut yleisen keskustelun alaisena, ei mielet sentään ole ammattikunnassa voineet pysyä muuttumattomina. Niin kuin sanoimme oli noin puolitoista vuotta sitte vielä useita latoja, jotka puolustivat tuota ihmiselämän nurinpäin mullistavaa yötyötä. Nyt sen sijaan moista enää tuskin kuuleakaan, jos onkin joku, joka sitä vielä puolustaa, niin se on aniharva, tilaansa ja omaa parastaan ymmärtämätön. Kaikkialla jo yksimielisesti tunnustetaan, että muutos tuossa rasittavassa yötyössä on tehtävä. Ja tätä muutosta ei voida millään muulla keinoin saavuttaa, kuin poistamalla kokonaan yötyö. Etevimmat lääketieteilijät ovat jo aikoja vakuuttaneet, että yötyö on ihmisen terveyden pahimpia vihollisia.

Miksi emme siis tavalla tai toisella tätä vihollista luotamme karkoittaisi?

Sanomalehtien yötyöstä maksettava prosenttikorotus on näihin asti monenkin houkutellut puoltamaan yötyötä; jonkun markan korkeammasta kuukausitulosta on saattanut heidät ajattelemattomaksi ruumiinsa terveydestä, on saattanut heidät vaihettamaan terveydensä kivuksi, hyvinvointinsa pahoinvoinniksi, jopa päälle päätteeksi saattamaan itsensä enneaikaiseen hautaansa. Nykäään on jo useammalle käynyt selville, että korotus palkassa ei korvaa sitä mitä ihminen menettää yötyössä terveydensä suhteen. Katselkaamme hiukan tilastoa. Otaksukaamme esim. että sanomalehtilatoja korkeintaan jaksaa 10—15 vuotta yötyössä työskennellessään ansaita vuosittain 300 markkaa enempi, kuin mitä hän päivätyössä voisi ansaita. Erotus niinmuodin tulisi 10—15 vuodessa hänen tuloissaan tekemään 3,000—4,500 markkaa. Tämä näyttää yhteenlasketuna suurelta summalta, joka tekee monenkin mielen iloiseksi nähdessään millaiset summat voi saavuttaa itseään vähän enemmän vaivaamalla 10—15 vuoden ajalla. Huomioon on sen sijaan toiselta puolen otettava, kuinka moni noista samaisista latojista on voinut tämän ajan terveydensä säilyttää, kuinka monta markkaa eivätkö ole saaneet lääkäriin luovuttaa ja kummoiset säästöt heillä tästä koroitettusta palkastaan, jonka kuukausittain nostavat, on. Tapahtuu usein, että lääkäreille ja lääkkeisiin saapi moni yötyön rasituksesta maksaa monin kerroin enemmän, kuin mitä tämä korotus tekee. Jos joku voikin pysyä tämän ajan terveenä ja nämä säästöt tehdä, niin on se jo silloin miltei elämänsä elänyt, hänen perheensä on silloin jo turvaton, jollei hän itse kuulu mihinkään eläkelaitokseen. Silloin tarvitsevat perheenjäsenet sekä useasti hän itsekkin vielä apua. Nämä säästöt ovat silloin pienet. Mutta päivätyössä voisi hän vähintään työskennellä 20—25 vuotta tasaisella palkalla ennenkuin hänen palkkaansa työhönkykenemättömyyden takia ruvettaisiin vähentämään. Tällä 10 vuoden ajalla, joka tulisi olemaan erotus hänen työhönkykeneväisyytensä ajassa, voisi hän myöskin miltei saavuttaa tämän yötyölatojan säästämisen summan säästäväisyydessä; sen lisäksi kerkiäisi hän jo tällä ajalla hankkimaan lapsilleen täydellisen kasvatuksen, siis vanhuuden turvan, jos ei muutakaan säästöä hänellä olisi olemassa. Hän voisi näin ollen elää enemmän aikaa omaistensa hyväksi vähemmän itseään vaivaamalla.

Erotus on, kuten näkyy, suuri yötyöläisen ja päivätyöläisen välillä.

Bref från S:t Petersburg.

Då härifrån, hvad jag observerat, i Gutenberg ej på länge något varit synligt, tager jag mig friheten att förtälja om förhållandena i S:t Petersburg inom värt fack, huru torra och knapphändiga de meddelanden jag kan lemna än blifva.

Att i en stad med öfver 1 miljon inneväraner och centrum för hela Rysslands andliga värksamhet, äfven den litterära produktionen måste vara betydlig, och tryckeriernas antal och storlek i för-

hållande därefter, är en gifven sak. Några exakta siffror om tryckeriernas antal, har jag ej till hands, men hvad jag hört, kunna de säkert anslås till ett par hundra som hufvudsakligast befatta sig med boktryck. Dessutom finnas väl samma antal sten- och accidenstryckerier. Således måste utöfvare af grafisk konst härstädes, räknas till tusendetal.

Bland denna mängd grafiska anstalter och utöfvare, intaga tyskarne utan tvifvel främsta rummet, icke allenast som principaler och arbetare utan i synnerhet som fackmän, hvilka värligen försöka hålla jämna steg med allt det moderna som inom branchen framträder. Att de (tyskarne) öfverträffa sina kolleger ryssarne, i solidt arbete kan ej bestridas. Ryssen har nu engång den principen att arbeta billigt, men dåligt, då godt arbete och billigt pris, väl ingenstädes lär löna sig. Några undantag finnes likväl här äfven, men då beror det härvid knappast på principalen, men väl på hans faktor, som i sådant fall är tysk. Att såväl tryckeriernas antal som storlek har betydligt ökats sedan jag var här sist, har jag med egna ögon öfvertyga mig om, på de några ställen jag förr har arbetadt. På ett tryckeri har maskinerens antal ökats från 9 till 14 och på ett annat från 3 till 6, hvilka gå dag och natt, men det oakadt beklagade faktorerna å dessa tryckerier, att de likväl ej hinna med allt arbete och skulle ännu flere maskiner behövas, men lokalerna medge icke någon ytterligare utvidgning och trängseln i maskinrummen är redan nu riktigt vådlig.

Att trängseln i sätterlokalerne äfven är stor, kan man få sig ett begrepp om, då 5 regaler stå i bredd och hvarje sättere disponerar en plats samt så tränga eller smala, att när man behöfver en kast, måste hela personalen i gatan gå undan för att få kasten fram. Naturligtvis är det nu ej öfverallt så trängt, men stort bättre är det ej heller någonstädes. De ryska radsättarene äro likväl vana vid detta, de behöfva ju endast en plats för sin kast och sitt skepp, har han den yttersta platsen och måste låta lampan brinna hela dagen, är det för honom lika angenämt.

Det händer sällan här, att det annonseras efter sättere. Likväl har i denna vinter detta händt ett par tre gånger. Således ett säkert bevis på att lediga arbetskrafter ej motsvarat behofvet. Hvilken ypperlig arbetsmarknad vore ej här för alla våra „löpare“ och arbetslösa, om de blott kunde ryska. Ett femtio- eller hundratal af dem kunde nog få sin utkomst här, och hvilken lättnad vore det ej för alla „*cleckläckningsanstalter*“ derhemma, att få den färdiga varan placerad, för att åter börja på nytt. Men den ryskan, den ryskan äro alla rädda för, fast allting låter ju lära sig, bara man vill. Icke kunde jag heller någon ryska eller tyska när jag första gången kom hit. Likväl råder jag ingen att komma hit, om han ej åtminstone kan så mycket ryska att han kan göra sig förstådd och kunna läsa tydligt skrifvet manuskript. Framför allt böra alla som möjligen ämna sig hit, vara försedda med god kassa, emedan här genast vid ankomsten måste bytas om pass, hvilket åter skall inskrivas hos polisen och detta allt stiger till 7 å 8 rubel. Dertill kommer logis och mat, hvilket allt måste betalas på förhand, och det kan ju hända att man måste gå någon vecka ledig, så att för alla eventualiteter måste man vara förberedd och stadd vid kassa.

Något föreningslif existerar här ej, och kommer troligen aldrig att existera, af orsaker som äro lätt förstådda. Tvenne sjukhjelpskassor finnas här likväl, en rysk och en tysk. Den förra är grundad för 30 år sedan, räknar f. n. omkr. 650 medlemmar och har ett kapital af 60,000 rub. Inträdesafgiften är 2 rub. samt derefter 1 rub. månatligen. Sjukhjelp betalas med 7 rub. i veckan, dessutom begravningshjelp och pensioner. Den tyska kassan är omkr. 50 år gammal och räknar om-

kring 150 medlemmar, har ett kapital på 17,000 rub. med förförigt samma inbetalningsvilkor och fördelar som i den ryska kassan. Medlemsantalet i dessa kassor måste anses särdeles litet, då man betänker att det åtminstone finnes 2,000 sättere utom maskintryckare, etc. i St Petersburg. Men *likgiltigheten* spelar här samma roll som där hemma. Derför går det knappast någon likvid om man ej får bidraga på listor, för någon död eller sjuk kollega, — som man aldrig sett engång.

Om de egendomliga censurförhållandena här, vore äfven att tala, men då detta bref redan vuxit längre än Gut. spalter medge, lemna jag dem till en annan gång, de förlora säkerligen ej sitt värde derigenom.

Att ett tryckeri ej har en enda elev, lär höra till det sällsyntaste; likväl finnes ett sådant tryckeri här, och det är: St Petersburger Zeitungs (principal A. Lachinsky) som sysselsätter 22 sättere. Tvenne fullvuxna ungdomar (muschikar) äro där anställda som snabbare och renhållare af tryckeriet, men någon elev finnes ej.

Hvad säga våra elevälskande faktorer om detta?

I. A. L.

Notiser. — Uutisia.

— *Kirjanpainajain yhdist. laulukunnan* osanotosta Sortavalan laulujuhlaan ei tulekaan mitään. Laulukunta on jo hajaantunut kesälomaa pitämään. Syynä on mainittu olevan sen, että laulukunnalla ei ole varoja varustaa itseään niin pitkälle matkalle. Toiselta puolen on meille kumminkin ilmoitettu, että puoluekiikko on monen ruotsiapuhuvan laulukunnan jäsenen laimentanut puuhasta. Emme voi käsittää, miksi ei hyvin johdettu laulukuntamme voisi suomalaisille Sortavalassa esittää ruotsalaisia säveleitään suomalaisten ohessa, samoin kuin se esitti viime vuonna ruotsalaisille Helsingissä suomalaisia. Tämähän olisi heille kunniata, todistaisi heissä suurta kehitystä. Laulukunnalla on viimeisestä konsertistaan jo pienempi säästö olemassa, ja muutaman sadan markan lisä olisi kyllä ammattikunnan keskuudessa helposti hankittu, jotta talous olisi kyllä turvattu. Yksimielistä vapaamielisyyttä näkyy vielä puuttuvan.

— *För „Tillfälliga utgiftsfonden“* göres numera insamlingar äfven i Björneborg. Vid möte, som härvarande typografer höll sista månaden, beslöts att från och med maj månad aflägga 1/2 procent af aflöningen till sagde fond. Till fondens förvaltare och kassör valdes hr E. Wahlstein.

— *Opista päästettiin* toukok. 1 päivänä latojaoppilas neiti *Elin Ståhlberg* Nya Pressenin kirjapainossa. Neiti S. on ilmoittanut itsensä jäseneksi Matka-apurahastoon, vaan ei vielä yhdistykseen.

— *Finsk medborgarrätt* har af stadsfullmäktige tillstyrkts ryske undersåten stereotypören *Alexander Trafimoff*.

— *Typografernes majutfärd* företogs söndagen den 3 dennes kl. 1/2 10 f. m. Sedan deltagarne samlats vid Arkadia teatern satte sig den till omkring 200 personer långa processionen i gång förtädd af musikkåren, som onväxlande med sångarne gjorde den upplifvande promenaden ännu nöjsammare. Sedan deltagarne anländt till bestämmelseorten, som denna gång gälde Grejus, bjöds på kaffe med dopp och sedan detta väl var expedierat förkunnade fanfarer att äfven andlig spis var att förvänta. Härpå framträdde hr C. A. Bernström och hälsade deltagarne välkomma, uttalande sin tillfredsställelse öfver att se denna utfärd omfattad med så stort intresse. Sedan tal. vidare berört organisationsförhållandena afslöts anföran-

det med ett kraftigt „leffe“ för Typografernes förenings. — Härefter upptäckte hr C. Lindström som särskild adresserade sig till damerna.

Såväl efter talen som lite emellanåt utfördes sång äfvensom en och annan sökte höja stämningen dels genom deklamation dels genom något humoristiskt „pähitt“.

Vidtog så en frukost-middag som hade strykande åtgång men trots allt gjordes från deltagarnes sida för att „länsa“ faten visade det sig fruktlöst emedan oupphörligen fyllda fat anlände. Sedan härefter kaffe serverats och hr J. A. Snell tackadt festbestyrelsen för de lyckade arrangementen, vidtog en liflig dans i den rymliga lokalen som med lif och lust trädde af gammal och ung.

Ute i det fria roade man sig med lekar och bollslagning. — Vid 7-tiden blåstes till afmarsch hvar på samtliga deltagare företogo, under sång och musik, hemfärden. Vid ankomsten till staden fortsattes färden till föreningslokalen där ännu några danser af den lystna ungdomen vidtoges.

Totalintrycket af denna utfärd var det bästa möjliga att döma af den allmänna belåtenheten. Särskildt torde musiken och sångarne erhålla ett välförtjänt erkännande för hvad de så välvilligt bidragit med till festens höjande. Anmärkningsvärdt är äfven det stora deltagande af damer som deltog i utmarschen.

Festbestyrelsen har altså all heder af utfärden och arrangementen och hoppas vi att den lifskraftiga bestyrelsen under sommaren arrangerar flere lika lyckade och treffiga utfärder — naturligtvis till skärgården.

— *Lahjoitus.* Suomal. Kirj. Seuran kirjapainon työväestö on isännistöltään saanut lahjaksi 5,000 markkaa jaettavaksi siten, että jokaisen on yhtyminen Suomen kirjainpainajain apuyhdistykseen ja maksetaan koko heidän jako-osuudensa etukäteen apuyhdistykselle. Ne, jotka jo entuudestaan kuuluvat apuyhd., ovat myöskin velvolliset antamaan osuutensa apuyhd. ja ylijäävät pantavat Pohj. Osakepankkiin. Ne taasen, jotka syystä tai toisesta eivät voi mainittuun apuyhd. kuulua, ovat velvolliset joko lahjoittamaan osansa sille eli myöskin tallettamaan mainitussa pankissa, josta ne saapi asianomainen nostaa jonkin erinomaisen tarpeen sattuessa.

Tästä jalomielisestä lahjasta lausumme työväestön puolesta lahjoittajille sulimmat kiitokset.

— *Byggnadsbolaget „Typos“* sammanträdde till konstituerande möte å föreningslokalen tisdagen den 12 maj. Förhandlingarna leddes af faktor O. Lindstedt.

Sedan ordningsreglerna paragraf för paragraf granskats och godkändts beslöts att bolagets namn skulle blifva „Typos“ (begynnare).

I bestyrelsen invaldes hrr O. Lindstedt, ordförande, E. Nordling, kassör och J. A. Kosk, sekreterare. Till revisorer utsågos hrr K. Mandelin och J. A. Snell.

Bolagets ändamål är att anskaffa åt delägarene egen bostadslokal sålunda att månadliga inbetalningar göras till dess den besparade summan uppgår till 10,000 mk, hvilken bör vara inbetald inom fem år, då man ärnar realisera byggnadsföretaget.

Bolaget består af hrr E. Nordling, F. Hellstén, J. A. Snell, A. Söderlund, O. Lindstedt, F. F. W. Ahlroos, K. Skogster, A. Andersson, K. Mandelin och J. A. Kosk.

— *Kröningsdagen*, den 26 maj, anordnar Typ. förenings festbestyrelse, dagen till ära, en utfärd äfvensom aftonsamkväm å föreningslokalen med onväxlande program. Ur programmet framhålla vi bl. a.: Tre tablåer ur Fänrik Stål, (Soldatgossen, Torpflickan och von Döbeln), sång, deklamation, hornmusik och dans. Föreningslokalen kommer att illumineras. Närmare genom cirkulär.

— *Klubi-iltama* oli yhdistyksessä t. k. 19 p:nä kuukauskokouksen päätyttyä. Hilpein mielin

huvitteli noin satakunta osanottajaa itseään tanssilla aina myöhään yöhön. Laulukunta esitti muutamia laulukappaleita.

— **Kirjapainossa vallitsevien kiireitten takia** on tämä numero Gutenbergia hiukan myöhästynyt.

Föreningssträfvandena. — Yhdistysrienoista.

— **Helsingin kirjanpainajain yhdistyksen kuukauskokouksessa** t. k. 14 p:nä ilmoitettiin: että yhdistykseen jäseniksi oli kirjoitettu hrat A. Sandberg ja O. Levander;

että kuukausmaksujen laiminlyömisestä takia oli yhd. erotettu hrat K. Kajander ja I. Sarelius; että yhdist. ulkona olevia saatavia oli kaupunginv. Bäckmanin kautta saapunut 28 mk;

että johtokunta oli Stipendirahastosta tehnyt 440 mkan lainan Gutenbergin 1894 vuoden painokustannusten suorittamiseksi;

että asianajaja A. Vuoriselle oli toimeksi annettu asianomaisesta paikasta hankkia lupa yhdistyksen lipun käyttämiseen;

että kiertokirjeellä kehoitettiin maaseutulaisia ryhtymään Gutenbergiä kannattamaan; ja

että ulkotoimilaitosten lakkokassaan on johtokunnan toimesta listoilla kerätty 330 mk, jotka rahat on jätetty lakkokomitealle.

Keskusteltiin ammattiyhdistysten keskuskomitealta saapuneen kirjeen johdosta, koskeva työvän edustajien saamisesta ensi valtiopäiville. Kokous lausui toivomuksenaan, että työväestö koettaisi tavalla tai toisella saada porvarissäätyyn edes jonkun työvän asioita harrastavan henkilön.

Hra Ahlroosin ehdottamasta kysymyksestä obligatoorillisen eläkerahaston perustamisesta Suomen kirjanpainajain keskuudessa syntyi pitkäikäinen keskustelu. Kysymyksen, joka kahdessa viimeisessä numerossamme on ollut tarkemmin ruotsinkielisenä alustettuna, alusti lyhyesti esittäjä, huomauttamalla miten tärkeätä olisi jokaiselle kuulua tällaiseen eläkerahastoon sekä toivoi, että yhdistys panisi asian eloon mitä pikemmin.

Hra J. A. Snell katsoi, että tällaisen eläkelaitoksen perustaminen kävisi Suomessa vielä miltei mahdottomaksi työvän keskuudessa. Puhuja sanoi kyllä itse periaatteessa kannattavansa aatetta, mutta sen toteuttamista meillä käytännössä epäili hän suuresti; se tulisi vaan, puhujan mielestä, ehkäisemään meillä jo olevan Vanhusrahaston kartuttamista, sitä kun juuri on ajottu turvaksi ikääntyneille kirjanpainajille. Meillä on jo tämä asia otettu hallituksen puolesta keskustelun alaiseksi ja toivoa sopii, että se tätä tietä saadaan pikemmin ratkaistua, jos maltilla odotamme, lausui puhuja.

Hra Hoimela ihmetteli suuresti hra Snellin vastustavaa kantaa tällaisen kysymyksen suhteen. Huomautti mitenkä yhdistyksen nykyiset rahat ovat horjuvalla kannalla; joku niihin panee 1 markan kuukaudessa, vaan suurin osa ei mitään. Näin ollen kun tulee aika, että niistä ruvettaisiin apua jakamaan, niin epäselvää on kenelle niistä on apua annettava; pitääkö jokaiselle jakaa, sellaisellekin, joka ivallisesti hymyillen on kääntänyt selkensä, kun häntä on pyydetty laskemaan jonkun rovon rahastoihin. Lujempaan organisatiosioon on meidän välttämättömästi pyrittävä, jos mieli saada tilaamme korjattua siltä horjuvalta kannalta, missä se vielä nykyään on. Juuri tämä puheenaoleva Vanhusrahasto on saatava niin järjestettyä, että siitä on todellista hyötyä jokaiselle. Meidän jokaisen velvollisuus on ryhtyä tällaisen eläkerahaston kannattamiseen eikä odottaa siksi kunnes hallitus ryhtyy tällaisia meille laittamaan: hallituksen apua tässä suhteessa saisimme odottaa pitkät ajat, tuskin tulisimme sitä koskaan saamaan. Meillä oleva Suomen kirjanp. apurahasto ei enää vastaa nykyajan vaatimuksia ja jos mahdollisesti saadaankin sen säännöt ajanmukaisimmiksi muutettua, niin sittekään ei se voi olla mi-

kään pakollinen eläkelaitos, vaan ainoastaan sairaspurahasto ja omalla alallaan kipeän tarpeen vaatima, sitä ei siis voi muuksi muuttaa. Puhuja ehdotti 5-miehisen komitean asettamista asiata lähemmin harkitsemaan.

Hra Bäckman yhtyi pääasiallisesti hra Hoimelaan. Huomautti mitenkä kevytmielisesti monikin hävittää palkkansa eikä pane penniäkään vanhuuden turvaamiseksi.

Hrat Söderlund, Karjalainen, Skogster ja Kosk eivät myöskään katsoe ajan otolliseksi tällaisen eläkelaitoksen perustamista. Hra Söderlund huomautti, että kirjanpainajain palkka nykyään vaihtelee suurimmaksi osaksi 100—130 markan välillä kuukaudessa. Kuinka silloin voi kuulua kaikkiin eläkelaitoksiin perheellinen mies, jos vielä lisäksi on sattunut ottamaan henkivakuutuksen. Ehdotettu aate voi käydä päinsä teoriassa, vaan ei käytännössä, lausui puhuja.

Hra puheenjohtaja oli myöskin sitä mieltä, että ehdotettu rahasto ei tulisi meillä menestymään. Huomautti, että koulunopettajain eläkerahasto sekä useat muut virkamiespiireissä olevat eläkerahastotkaan eivät ole voineet pysyä pystyssä ilman valtion apua, ei siis tämäkään ehdotettu laitos tulisi kannattamaan.

Hrat Hoimela ja Ahlroos huomauttivat, että työmiesten perustamalla eläkelaitoksella on yhtäläinen syy saada valtioapua kuin muillakin samalaisilla laitoksilla. Huomauttivat myös mitenkä epäedullista on meikäläisille henkivakuutus, jos kerran olisi ammattikunnalla olemassa oma eläkelaitos. Se, joka jo kerran on ottanut vakuutuksen, ei enää voisi kuulua ainakaan eläkelaitoksen korkeampiin osastoihin.

Loppupäätökseksi tuli, että kysymys pantiin pöydälle ensi syksyyn.

Toimikunnan ehdotuksesta keskusteltiin vielä mitä yhdist. voisi tehdä sellaisten henkilöiden suhteen, jotka ovat yhdistykselle velkaa, vaan eivät tahdo maksaa. Kokous antoi johtokunnalle vallan tavalla tai toisella hankkia kaikki ulkona olevat saatavat. Ohjeena lausuttiin, että näiden henkilöiden nimet ovat ensin julaistavat Gutenbergissä ja jollei se auta, niin on käytettävä lainvoimaa.

Lopuksi lausuttiin toivomuksena, että yhdistys „Kirjapaino Tontut“ ja „Konemestari-klubi“ liittyisivät yhdistykseen.

Kokouksessa oli läsnä noin 30 jäsentä.

— **Turun kirjanpainajain yhdistyksen kokouksessa** huhtik. 26 p:nä oli keskusteltavana kysymys, joka kosketti piirustustaidon hankkimista oppilaille jo oppiaikanaan. Koska piirustustaito on aina tunnustettu välttämättömäksi kirjapaino-ammattissa, oltiin yksimielisiä siitä, että kirjapainoammattin alalle antautuvien olisi jo oppiaikanaan saatava tarpeellista opetusta tässä taidossa. Päätettiin kääntyä kirjanpainojen isäntien puoleen pyynnöllä, että he määräisivät oppiin otettujen nuorukaisten käymään vähintään kaksi vuotta Turun taideyhdistyksen piiruskoulussa tai jollei oppilas omaa sellaista hoitoa piirustuksessa, että hän voidaan vastaanottaa mainittuun kouluun, sitä ennen harjoittelemaan käsityöläiskoulussa.

Yhdistyksessä kauvemman aikaa puheena ollut soitokunta-asia saatettiin nyt lopullisesti ratkaistuksi, päättämällä tilata heti torvet sekä sen jälkeen ryhtyä harjotuksiin.

Päätettiin hankkia lippu yhdistykselle sekä annettiin parin jäsenen huoleksi hankkia tietoja, mistä sellaisen sopivimmin voisi hankkia — ehkäpä Saksasta.

Viimeisessä johtokunnan kokouksessa myönnettiin ero rahastonhoitajan toimesta hra F. Alholle sekä päätettiin jättää yhdistyksen rahavarojen hoito puheenjohtajalle siksi kun yhdistys on ehtinyt valita uuden jäsenen johtokuntaan siitä eronneen hra Alhon sijaan.

— **Typografernes i Åbo understödsförening**, stiftad år 1851, reorganiserad år 1868 och som år 1890 erhållit sina nu gällande stadgar stad-

fästade, har under år 1895 utan några störingar värvat för det ändamål, föreningen har sig förelagdt, nämligen att bereda sjukhjälp, begravningshjälp samt pension åt sina delegare samt deras enkor och barn.

Föreningen, hvars kapital vid ingången af år 1895 utgjorde 29,718 mark, har fått detta under sagda år förökadt med 1,667 mark 58 p, hvadan detsamma vid 1895 års slut utgjorde 31,385 mark 58 penni.

Intraderna för året hafva utgjort: delegarenes inbetalningar mark 645: 50, influtna räntor å utlånade medel mark 1,512: 08 = 2,157: 58. Utgifterna hafva utgjort: sjukhjälp åt 5 delegare för sammanlagdt 16 veckor mark 160, pension åt 5 enkor och barn efter aflitne delegare mark 330 = 490, hvadan årets behållning utgör mark 1,667: 58 penni.

Delegarenes antal utgjorde vid årets slut 39. Den äldste af delegarene är född 1812.

Föreningens kapital var sålunda placeradt:

Utlånade mot 11 reverser Fmk 19,390: —	
Deponerade uti 2:ne banker „ 11,972: 65	
Inventarier „ 33: 60	
	Fmk 31,396: 25
Skuld till ordföranden „ 10: 67	
Föreningens kapital	Fmk 31,385: 58

Efter inom tryckerierna förrättade val af 3:ne revisorer tillförlö de flesta rösterna faktor K. H. Hellstén (21), konstförvandten K. F. Hagman (20) och konstförvandten Alex. Koskelin (14). Då faktor Hellsten var hindrad att öfvervara revisionen, har den samma värkstälts af herrar Hagman och Koskelin, hvilka icke hade några anmärkningar att framställa emot räknenskaperna.

Vid samtidigt företaget val af ordförande och 2:ne ledamöter i direktionen i stället för dem, som voro i tur att afgå, tillförlö samtliga vid tillfället afgifna röster för ordförandevaldet herr boktryckeriegaren G. W. Wilén, som sedan den 1 januari 1873 haft denna funktion sig anförtrödd, hvarjämte konstförvandten K. A. Ekqvist (med 18 r.) och faktor J. A. Salminen (med 17 r.) blefvo till ledamöter återvalde. Direktionen utgöres f. n. förutom af förenämde personer, af faktorerna K. F. Wikman och J. F. W. Enke. — Å. U.

— **Hedrad kamrat.** Typografen Axel Weiss, anställd vid Aftonbladets sätter i Stockholm, fyllde den 19 mars 50 år, och honom till ära hade kamrater på ett smak fullt sätt dekorerat hans arbetsplats den dagen, hvarjämte han, som tillika är kassör i officinens understöds-kassor, erhöi en prydlig plånbok med inneliggande 50 kronor eller „det högsta belopp, som kassören“, enligt vederbörliga stadgar, „på en gång får innehafva.“ — Tf. B.

— **Nya Dagligt Allehandas boktryckeri-aktiebolag** betalar i år liksom flera föregående år den del af sina arbetares skatter, som förfaller vid de två sista uppboordsstämmorna, alltså närmare hälften af hela skattebeloppet. — Tf. B.

Från landsorten. — Maaseudulta.

Turku, toukok. 5 p:nä 1896.

Minäkin aijon pakista vähäsen tämän paikkakunnan oloista, kaikesta mitä sen jälkeen on tapahtunut, kuin viimeksi Gut. ollut kirje sisältää.

Yhdistyksellämme oli kokous, josta kai viralinen uutinen tulee olemaan, jossa päätettiin ammattilaisten keskuudessa koota Helsingin lakkolaisille raha-apua, mikä keräys tuotti noin 17 markkaa (G. W. Wilenin painosta, vaikka onkin suurin täällä, oli merkitty listaan Smk 0:00). Ammattiyhdistysten keskuskomiteaan, joka on päätetty jälleen eloon herättää yllämainittujen yhdistysten johtokuntain aamupäivällä pidetyssä yhtei-

sessä kokouksessa, valittiin yhdistystämme edustamaan hrat F. Alho ja W. Heinonen. — „Gut.“ olleesta kehoituksesta maaseutulaishille sen kannattamiseksi päätettiin ensi aluksi kehoittaa jokaista tilaamaan sitä, tahi ellei se tuottaisi toivottua tulosta, niin otettaisiin asia uudestaan esille seuraavassa kokouksessa. Kaikki läsnäolijat kumminkin olivat sitä mieltä, että se olisi suureksi vahingoksi, jos lehden ilmestyminen keskeytettäisiin. Minä puolestani olen sitä mieltä, että yhdistys luovuttaisi rahastostaan erityisen summan lehden menojen suorittamiseen, sillä epäilen, että yllämainittu toimenpide ei voi tuottaa toivottua tyydyttävää tulosta.

Surullisena uutisena täytyy mainita täältä se, että yhdistys ja koko ammattikunta menetti innokkaimman jäsenensä, hra Felix Alhon, joka on kutsuttu Satakunnan kirjapainon faktoriksi Poriin. Hänen muuttonsa on suureksi vahingoksi yhdistykselle, hän kun ensiksikin oli yhdistyksen rahastonhoitaja, josta toimesta hänellä kyllä oli huolta, koska yhdistyksellä nykyään on 4 rahastoa, joissa yhteensä on rahoja noin 3,500 mk ja kun siitä toimesta tähän asti ei vielä ole maksettu mitään palkkiota. Muuten oli hän useammissa toimikunnissa, joita yhdistyksessä on valittu, sekä muutenkin ollen aina ensimmäisiä miehiä, kun jokin ammattikunnan edestä oli tehtävä. Paitsi omaa yhdistystä ja kuntaa, oli hän vielä lämmin raittiusaatteen kannattaja ja sen eteen työskentelevä. Työväenyhdistyksessäkkin oli hän tunnettu innokkaana toimimiehenä. Mutta kaikkien näiden toimien ohessa ei hän laiminlyönyt tehtävänsä kirjapainossa, sillä hän oli tunnollinen ja tarkka työssään. Häntä kaipaavat kaikki tilaansa ajattelevat ammattilaiset ja erittäinkin omat työtoverit. Hän työskenteli viimeksi Åbo Tidningin painossa.

Todistaakseen hra A:lle kiitollisuuttaan, olivat toistakymmentä ammattilaista kutsuneet hänet viime sunnuntaina Linnea-kahvilaan, jossa syötiin yhteinen illallinen ja pidettiin puheita. Toivomuksena lausuttiin, että hra A. edelleenkin tulisi pyymään yhtä uhraavaisena ja työskentelevänä ammattikunnan yhteisen hyväksi, vaikka hänen olosuhteensa nyt muuttuvatkin. Hän puolestaan lupasi täyttää sen mitä hän voi. Hilpein mielin erottiin klo 12 ajoissa. Seuraavana aamuna klo 7 matkusti hän kaupungista. Asemalle oli vielä muutamat toverit tulleet sanomaan hänelle viimeiset jäähyväiset. Toivon hänelle onnea ja menestystä uudessa toimestaan.

Sivumennen mainittakoon erään ammattitoverin sopimattomasta käytöksestä mainitussa hyvästijättökemuissa. Hän saapui tilaisuuteen osaanottamattomana ja alkoi lasketella solvaavia sanoja ammattitovereistaan, luullen kai itsensä oikein merkilleksi. Tämä teko ei ollut hänellä sitä paitsi ensi kerta. Kaikki juhlatilaisuuteen osanottajat kumminkin toivovat vastaisuudessa, ettei hän enää koskaan tulisi häiritsemään toisten toimeenpanemia juhllisuuksia, ellei hän muuta mieltään. Vieläpä teki hän tätä tekoaan yleisessä ravintolahuoneessakin, jossa oli muutakin yleisöä. Hänen nimeään en tahdo julkaista, vaan lausun sen toivomuksen, että jos hän vastaisuudessa päättää mennä samana iltana „viftille“, kun toiset ovat johonkin kokoontuneet, että hän olisi menemättä sinne, missä he ovat, sillä hän häpäsee itsensä enemmän kuin toiset, vaikka hän ehkä luulee päinvastoin.

Naskali.

Münchaus-bref.

Huru man funderar och funderar så kan man aldrig komma till något resultat angående den stora förändring en person kan göra till natur, tanke och uppförande då han på ett eller annat sätt kommer något litet till makten. Jag menar

härmed skillnaden mellan en arbetare och en arbetsledare — det är som om högfärdsdjävulen vore strax färdig att stiga in då man blir utnämnd till „maffe“. Detta bevisar nu t. ex. den till sist utnämnde stora banbrytaren — socialisten och frihetskampen.

Hvar och en fordrar så länge han är arbetare att allt skall vara i lag efter hans vilja, man önskar en skälig arbetslokal och arbetstid, god aflöning, o. s. v., men genast som man blir beskärmd med en „nådig utnämning“ lyfter man på näsan och tänker som så „nu är jag herre på täppan, den som inte vill arbeta efter den lön jag ger, så kan den gå sin väg“. Tryckeripersonalen skall rensas, nyktra, ordentliga och skickliga arbetare skall man ha. Löneförmänerna att förtiga.

Om jag möjligtvis genom „ögonstjänst“ kunde knipa en faktorsplats, så skulle jag vara stor arbetarevän i offentlighetens ögon, men på tryckeriet skulle jag trampa i mina „fäders“ skor, utom i aflöningssättet. Jag skulle ställa lönerna så att principalens och min pung blefve späckade och om arbetarens skulle jag bry mig tusan om. Alla accidenser, tabeller och allt „fortel“ skulle mina arbetare få arbeta på månadslön för 90 mk i månaden, men „oxsatsen“ kunde de gerna få „knoga“ på beräkning efter nu gällande tariff.

Praktiskt och humant icke sant, hvaba?

*

Fünfzig mark?! Nicht, das geht nicht! — Hvad mände der i porten midtemot vara för en folkskokning, frågte sig några typer hvilka om 1:a maj på e. m. sutto vid sitt mjödglas på „Stassis“. — Det borde man ha reda på, ty det ser ju ut som om det gällde kolleger. Ja visst, så lär det vara också.

Personalen vid litografiska afdelningen har ej liksom de öfriga arbetarne vid officinen fått sin aflöning emedan deras „faktor“ ännu ej fått de finiska penningvalörerne i skallen på sig, och då han för utdelning af likvid, ifrån kassan erhållit en sedel af 50 marks valör, mindre än han rekvirerat, men i stället 2 st. sedlar af 20 och en af 10 marks valör, så kunde följaktligen enligt mannens från Dass Grosse Vaterland feines Verstand ingen likvidutdelning ega rum. Hvad var nu att göra? Jo, alla man ned till kontoret. Inga pengar. Principalen är ej hemma. Alltså beslöts vänta, och det gjorde man i portgången.

Nu synes principalen komma, men åter befärande någon slags demonstration ser han mycket „haj“ ut och frågar i höflig ton hvad man ästundar med denna uppvaktning. Då han får höra att man här väntar sin likvid, visar han en bestört uppsyn och tager pliktskyldigast genast ihop med att klarera affären, hvilket han äfven på ett tillfredsställande sätt fullgör. Att dessa „ljushufvuden“ från taskspelarnes hemland hos oss ofta komma sig till maktställningar, beror ju som vi alla veta, hufvudsakligast på deras ypperliga „klaver“ uti „språkröret“, men att sådant skall förekomma hos en så ultrafinsk firma som här ifrågasvarande, det borde vara någonting „noch nicht da gevesenes“.

Paulus.

Brev ti Janne i Aftånpåstin.

Ja måst raakt ta å skriv ti Gåtnberg tå ja int veit kvann ni båor elo ni fari mä sinatorm uut åt laandi såå håksa ja nåo får ni de håir breive ti haanda sām låaser tipografernas tiidning å så skreiv ja.

Då å såå att prästantas påiken ni veit an sām å po Aftånpåstin ha jynåm årat breiv aldejles kååmi osams må kambraatina sina, di sejer att an sprundji må skvaalder å att di sku va ån som ståålt ti Ni fått veit åm strejkin di sku freist på Aftånpåstin för di kråånjlja manuskriptena å kårietyrena sām di måst set men nu trösta di int knyyst na om hela sakin för Aftånpåstin ha sagt att di tar Ryystipografer om di bli kååmodiga.

Si no sku ja be Ei vara så bestjeeli å sej ti Aftånpåstin å di aader att int ha de vaali prästantas Matt som skarva teel om strejkin å alt de aader. Å sku Ni gö hä, å jedanett håll eir ti tåkådå saker ni kååner å veit så kun he va go ti nagå så tråor.

Nåårgåls Mittjel.

Sport. — Urheilua.

— *Sportklubben* arrangerar 1:sta dag pingst en andra täflan i gång- och språngmarsch. Täflingsbanan blir från spårvägsstallet vid Rosa villa i Töölö till 10:de kilometerstolpen.

Klubbens styrelse har vid sitt senaste sammanträde beslutit att den „länge väntade“ maltagiggen skulle byggas och att resp. ombudsmän å tryckerierna godhetsfullt måtte uppbära de ännu icke inflytna beloppen för de tecknade aktierna. Aktiernas antal uppgå till 200. För att verkställa giggens byggande nedsattes en komité bestående af hrr J. A. Kosk, I. Kurvinen och F. W. Ahlroos. Beslöts vidare anskaffa „klubbmärken“, hvilket uppdrogs åt hrr O Lindstedt och J. Skarp.

Klubben kommer att i sommar föranstalta en „dragkamp“ mellan de skilda tryckeripersonalerna, så att fem man från hvarje tryckeri utses såsom täflare och de som bli „oöfvervunna“ förklaras för segrare. Som pris har styrelsen tänkt sig en vandringspokal.

— *Segelsporten.* Den snällseglande kuttern „Valter“, tillhörig tullvaktmästaren Strömstén har genom köp öfvergått till typografen A. Nyholm och hr Blomqvist.

Kuttern „Mikko“ tillhörig hr A. Tallberg har öfvergått till maskinmästar A. A. Nyberg.

Kuttern „Nanon“, tillhörig hr K. Packalén, har genom köp öfvergått till okänd ägare i Ekenäs.

Kuttern „Sylvia“ tillhörig F. Nymalm har äfven bytt om ägare.

Gutenbergin Toimitukselle.

Viime numerossa ollut uutinen „Rättelse“ on antanut aihetta, että antaa seuraava vastine eli oikeammin oikaisu.

Uutisessa mainitaan m. m. „Porin kirjanpainajat, järjestäkää itsenne“. Minä tahdon huomauttaa arv. toimitukselle että me täällä Porissa olemme jo *melkein* yhtä hyvin järjestetyt kuin jonkun muunkin maaseutukaupungin kirjanpainajat, koska olemme päättäneet ja myöskin jo toteuttaneet seuraavat asiat:

1:ksi) „Satunnaisten menojen rahasto“ on perustettu, johon jokaisen velvollisuus on panna 1/2 prosenttia palkastaan;

2:ksi) Porin kirjanpainajaklubin säännöt lähetetään näinä päivinä vahvistusta saamaan;

3:ksi) Matka-apurahasto on jo ollut olemassa pitkän aikaa;

4:ksi) Kokouksia on pidetty palkkaussuhteiden järjestämiseksi, josta juuri parillaan on jupakka isäntien ja työmiesten välillä; ja

5:ksi) On opetettu ja selitetty *porilaisille* Kirjanpainajaliiton tarkoitus ja sen tarkeys.

Mitä yllämainittuun uutiseen tulee, koskeva hra Vahlsteinia, pyydän ilmoittaa, että hän on juuri se, joka on ollut innokkain ja toimeliain henkilö joukossamme näissä pienissä hommissa.

Kun yllä oleva oli kirjotettu, niin juuri samana päivänä oli kokous, jossa päätettiin yksimielisesti kannattaa Gutenbergia tilauksia keräämällä paikkakunnalla.

Pori, 10 p. toukok. 1896.

—r.—s.

Glöm ej invalidfonden!